

Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Anoreksik Yeme Tutumları ile Aile Yapısı Arasındaki İlişki

Diğdem Müge Siyez*, Aslı Uzbaş**

*Öğr. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

**Öğr. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Yazışma Adresi: Diğdem Müge Siyez, Mithatpaşa Cad., No: 718/17 35280, Küçükyalı-İzmir

E-posta: didem.siyez@deu.edu.tr

asli.uzbas@deu.edu.tr

Tel: (+90) 532 687 31 88

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yeme tutumları ile aile yapısı ve sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkilerin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nin değişik bölümlerinde okuyan 202 öğrenci (131 kız ve 71 erkek) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Yeme Tutumu Testi" ve "Aile Yapısını Değerlendirme Aracı" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 10.0 paket programından yararlanılmıştır. Yeme tutumları ile aile yapısı arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek için korelasyon analizi: değişkenler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için ise "t" testi, tek yönlü varyans analizi ve Scheffe testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada, yeme tutumları ile aile yapısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Sosyo-demografik değişkenler açısından yeme tutumlarının, cinsiyet, yaş ve beden kitle indeksine göre farklılaştığı; yaşanan yer, gelir düzeyi, harçlık miktarı, ebeveynlerin alkol kullanması, düzenli olarak spor yapma değişkenlerine göre ise yeme tutumları açısından anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan kızların %78'i Yeme Tutumu Testinden kesim puanı üzerinde puan almışlardır.

Sonuç: Araştırmada, sağlıklı yeme tutumları ve davranışlarının görülme sıklığının batı toplumlarından daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, konuyla ilgili olarak önleyici çalışmaların planlanması ve uygulanmaya başlaması gerektiği düşünülmektedir. Araştırma sonucunda yeme tutumları ile aile yapısı ve cinsiyet, yaş ve vücut kütle indeksi dışındaki diğer değişkenler arasında ilişki bulunamaması nedeniyle konuyla ilgili hem boylamsal çalışmalar yapılmasının hem de farklı değişkenlerle yeni araştırmalar yapılmasına gereksinim duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeme tutumu, aile yapısı, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

Objective: The main purpose of the present study was to examine the relationship between eating attitudes and family structure among university students. The other aim of the study was to determine whether the eating attitudes of youngsters were differed according to some socio-demographic variables.

Method: The sample consists of 202 students (131 girls and 71 boys) from various departments of the faculty of education at Buca in Dokuz Eylul University. The data were collected using a "Personality Information Form", "Eating Attitudes Test (EAT-40)" and "Family Assessment Device". Pearson correlation was used to analyze relationship between eating attitudes and family structure; t-test, one-way ANOVA and Scheffe test was used to analyze data regarding the sample.

Findings: The findings have shown that there is not a significant relationship between anorexic eating attitudes and family structure among university students. Anorexic eating attitudes of the youngsters were differed according to some variables which included age, sex and body mass index. However some of the variables such as living, make sports, parents' drinking alcohol, socioeconomic level, and pocket-money had no any effect on anorexic eating attitudes. Using the EAT 40 cut off score of 30, 78% of girls were classified as having abnormal eating attitudes and behaviors.

---->

Conclusion: It is found that the prevalence of abnormal eating attitudes in Turkish sample was more than western countries. For this reason, it is important to develop and implement prevention studies for especially female youngsters. Although there is not any significant relationship between anorexic eating attitudes and family structure and some variables, it is concluded that both longitudinal investigations and research which aim to clarify factors lead to eating disorders is needed.

Keywords: anorexic eating attitudes, family structure, university students.

GİRİŞ

Psikiyatrik bozukluklar arasında ölüm oranı yüksek olan rahatsızlıklardan birisi olan yeme bozuklukları anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza ve obeziteyi içermektedir (Brotman ve Herzog 1990). Yeme bozuklukları arasında tedavi edilmesi en zor ve ölüm riski en yüksek olan (%18) rahatsızlık anoreksiya nervozadır (McDermott ve ark 2002). Saç dökülmesi, cilt kuruluğu, bradikardi, hipotansiyon, hipotermi, gelişim geriliği, kabızlık, bel kemiğinin eğrilmesi gibi çok sayıda fiziksel semptomun ortaya çıkmasına neden olabilen anoreksiya nervoza tedavi edilse bile hastalığın tekrarlama riski oldukça yüksektir (Powers ve Santana 2002, Lindberg ve Hjern 2003). DSM-IV'e göre anoreksiya nervoza yaş ve boy uzunluğu için olağan sayılan veya bunu üzerinde bir vücut ağırlığına sâhip olmayı kabul etmeme, kilo almaktan aşırı korkma, beden imgesinde bozukluk ve kızlarda menstrüasyonun kesilmesiyle ilgili semptomları içermektedir (Amerikan Psikiyatri Birliği 1994).

Brotman ve Herzog (1990), anoreksiya nervoza tanısı alan kişilerin yaklaşık %90'ını kadınların oluşturduğunu ifade etmektedir. Uzun dönemli boylamsal çalışmalar anoreksiya nervozanın görülme sıklığı ile ilgili en önemli artışın 15-24 yaşlar arasındaki kızlarda meydana geldiğini göstermektedir (Hoek ve Hoeken 2003). Bu yaş diliminin belirlenmesindeki en önemli faktör olarak kızların ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde yaşadığı biyolojik ve sosyal değişimlerden bahsedilmektedir (Bulik 2002).

Anoreksiya nervozanın nedenleri incelendiğinde, son yıllarda yapılan çalışmalar, anoreksiyanın etiyolojisinde tek bir nedenden çok birden çok etmenin rol oynadığını ortaya koymaktadır (Jimerson ve ark. 2002). Anoreksik yeme tutumlarında rol oynayan değişkenler arasında âile dinamikleri (Waller ve ark 1990, Fonseca ve ark. 2002, Lattimore ve ark. 2000, Crowther ve ark. 2002, Tozzi ve ark. 2003), sosyo-kültürel normlar (Ricciardelli ve McCabe 2003), cinsel travma (Fonseca ve ark. 2002), biyolojik ve genetik faktörler (Morley ve Blundell 1988) yer almaktadır.

Âile yapıları itibarıyla çocuğa hareket özgürlüğü-

nün verilmemesi ve âile işleyişi açısından yeterli doyum alınamayan ilişkilerin varlığı, kişiyi bu bozuklukları göstermeye eğilimli hâle getirebilmektedir. Aynı zamanda yeme bozukluğu olan çocuk ve ergenlerin âilelerinde âile içi problem ve tartışmalara, depresyon, anksiyete, alkolizm ve diğer psikiyatrik bozukluklarla şişmanlık veya herhangi bir yeme bozukluğuna daha çok rastlanmaktadır (Tozzi ve ark. 2003). Yine bu âilelerin çocuklarından başarı beklentisinin yeme bozukluğu olmayan çocukların âilelerine göre daha fazla olduğu belirtilmektedir. Yeme bozukluğu olan kişilerinde, kendi âilelerini daha az empatik, daha az destekleyici ve daha sorunlu olarak buldukları gözlemlenmiştir. (Lattimore ve ark. 2000; Tozzi ve ark. 2003). Literatürde âilenin işlevselliğinin ve âile yapısının yeme tutumları ve davranışları üzerindeki etkisinden bahsedilmesine rağmen farklı araştırma bulgularına da rastlanmaktadır (Young ve ark. 2004).

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin anoreksik yeme tutumlarını değerlendirilerek bu duruma eşlik eden sosyo-demografik özellikler ve âile yapısı arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

YÖNTEM

Betimsel nitelikte olan bu araştırmanın örneklemini, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde Türkçe öğretmenliği, Müzik öğretmenliği, Resim öğretmenliği ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinin son sınıflarında okuyan 131'i kız 71'i erkek olmak üzere toplam 202 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Yeme Tutumu Testi (Savaşır ve Işık, 1989), Âile Yapısını Değerlendirme Aracı (Gülerce 1996) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Yeme Tutumu Testi (YTT): Garfinkel ve Garfinkel (1979) tarafından anoreksiya nervoza belirtilerini ölçmek amacıyla kendini değerlendirme ölçeği olarak geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe uyarlaması Savaşır ve Erol (1989) tarafından yapılmıştır. YTT, 40 maddeden oluşan, altı noktalı çoktan seçmeli likert tipi bir ölçek-

tir ve ölçeğin kesim puanı 30 olarak saptanmıştır. Savasır ve Erol (1989) tarafından yapılan güvenilirlik analizi sonucu ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı. 70 olarak bulunmuştur.

Aile Yapısını Değerlendirme Aracı (AYDA): Gülerce (1996) tarafından aile içerisindeki iletişim, birlik, yönetim, yetkinlik ve duygusal bağlamı ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan ölçek 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "tıpkı bizimki gibi"den "bizimkinin tam tersi"ne giden 10 basamaklı derecelendirmesi vardır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı. 70 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan bilgi formunda cinsiyet, boy, kilo, yaş, alınan yer, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, harçlık miktarının yeterli olup olmaması, profesyonel olarak bir spor dalıyla uğraşma, ailede ruhsal rahatsızlık ve aile üyeleri arasında alkol kullanımının olup olmadığı ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Ayrıca bilgi formunda yer alan boy ve kilo değerlerine göre her bir öğrencinin kilosunun boyunun karesine bölünmesiyle elde edilen Vücut Kitle İndeksi hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, Dünya Sağlık Örgütü'nün sınıflandırmasına göre değerlendirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde SPSS 10.0 paket programından yararlanılmıştır. Ölçekler arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek için korelasyon analizi, değişkenler ile anoreksik yeme tutumları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için ise t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmış, farklılığın anlamlı olduğu durumlarda farkın hangi gruplardan kaynaklandığını anlamak için ise Scheffe testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde örneklem grubunun özelliklerinden bahsedilerek ardından öğrencilerinin yeme tutumları ile aile yapıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Son olarak da yeme tutumlarının kişisel bilgi formunda yer alan bağımsız değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

I. Örneklem Grubunun Özellikleri

Araştırmaya katılan 202 öğrencinin %64.9'u (n=131) kız, %35.1 (n=71) erkektir. Örneklem grubunun yaş rantı 20-27 arasında olup, yaş ortalaması 22.21'dir. Öğrencilerin %44.1'i (n=89) arkadaşlarıyla birlikte, %26.2'si (n=53) ailesinin yanında, %22.8'i (n=46) yurttta yaşamaktadır. Öğrencilerin %57.4'ü (n=116) ailesinin gelir düzeyinin "orta" olduğunu,

%27.7'si (n=56) gelir düzeyinin "yüksek" olduğunu, %14.9'u (n=30) ise gelir düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan gençlerin %15.9'u ise ailelerinde ruhsal rahatsızlık nedeniyle psikolojik yardım alan bir birey olduğunu ifade etmişlerdir. Düzenli spor yapanların oranı ise %6.9'dur.

Yeme tutumları açısından bakıldığında öğrencilerin %2'sinin (n=4) düzenli olarak rejim yaptığı, %7.4'ünün (n=15) sürekli zayıf olmayı düşündüğü, %6.9'unun (n=14) zaman zaman laksatif kullandığı ve %3'ünün (n=6) yemeklerden sonra suçluluk duygusu hissettiği belirlenmiştir. Sadece 1 öğrenci yemeklerden sonra kustuğunu ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %64'ü (n=131) YTT'den kesim noktası olan 30 puanın üzerinde puan almışlardır. Son olarak gençlerin Vücut Kitle İndeksleri'nin, Dünya Sağlık Örgütü kriterlerine göre değerlendirilmesi sonucunda %19.8'inin zayıf olduğu tesbit edilmiştir.

II. Yeme Tutumları ile Aile Yapısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Yeme Tutumu Testi'nden aldıkları puanlar ile AYDA'nın alt ölçeklerinden ve AYDA'dan aldıkları toplam puanlar arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon değerleri Tablo 1'de yer almaktadır.

III. Üniversite Öğrencilerinin Yeme Tutumlarının Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin yeme tutumları ile ilişkili olarak ele alınan değişkenler, cinsiyet, yaş, yaşadıkları yer, aldıkları harçlık miktarı, spor ile uğraşıp uğraşmamaları, aile bireylerinin ruhsal durumları, vücut kitle indeksleri, ailelerinin ekonomik düzeyi ve ebeveynlerinin alkol kullanıp kullanmadığıdır. Sosyo-demografik değişkenlerle yeme tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını sınamak amacıyla t testi, tek yönlü varyans analizi ve değişkenler arasındaki farklılığın anlamlı olduğu durumlarda farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını anlayabilmek için Scheffe testi kullanılmıştır. t-testi sonucuna ilişkin bulgular Tablo 2'de, tek yönlü varyans analizine ilişkin bulgular Tablo 3'de yer almaktadır.

TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin yeme tutumları ile aile yapıları arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada elde edilen bulgular, aile yapısı ile yeme tutumları arasında bir ilişki olmadığını göstermektedir. Elde edilen bulgular bazı araştırma bulguları ile de paralellik gös-

Tablo 1. Yeme Tutumu Testi Toplam Puanı ile Aile Yapısını Değerlendirme Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Değerleri

	YTT Toplam Puan	AYDA İletişim AB	AYDA Birlik AB	AYDA Yönetim AB	AYDA Yetkinlik AB	AYDA Duygusal Bağlam AB	AYDA Toplam Puan
YTT toplam puan	1,000	,055	-,009	,043	-,087	-,054	,003
AYDA iletişim AB	,055	1,000	,262***	,571***	,509***	,597***	,852**
AYDA birlik AB	-,009	,262***	1,000	,192***	,222***	,319***	,506**
AYDA yönetim AB	,043	,571***	,192***	1,000	,541***	,524***	,778**
AYDA yetkinlik AB	-,087	,509***	,222***	,541***	1,000	,602***	,730**
AYDA duygusal Bağlam AB	-,054	,597***	,319***	,524***	,602***	1,000	,807**
AYDA toplam puan	,003	,852***	,506***	,778***	,730***	,807***	1,000

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 1’de de görüldüğü gibi YTT toplam puanları ile AYDA toplam puan ve AYDA’nın alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (p>.05).

Tablo 2. Cinsiyet ve Vücut Kütle İndeksi, Spor Yapma, Aile Bireylerinde Ruhsal Rahatsızlık, Ebeveynlerin Alkol Kullanıp Kullanmaması Değişkenlerine âit Standart Sapma ve Ortalamalar Arasındaki Farklara İlişkin t Değerleri

Değişkenler	Gruplar	n	x	s	t
Cinsiyet	Kız	131	1.79	.40	5.95***
	Erkek	71	1.40	.49	
Vücut kütle indeksi	Zayıf	40	1.82	.38	2.50***
	Normal Kilo	162	1.61	.48	
Spor	Yapanlar	14	1.71	.46	.48
	Yapmayanlar	186	1.65	.4	
Aile bireylerinde ruhsal rahatsızlık	Var	32	1.75	.43	1.15
	Yok	169	1.64	.47	
Ebeveynlerin alkol kullanımı	Evet	25	1.68	.47	.20
	Hayır	176	1.65	.47	

*P<.05, **P<.01, ***P<.001

Tablo 2’de de görüldüğü gibi cinsiyet ve vücut kütle indeksi değişkenine göre YTT’den alınan puan ortalamalarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kızların YTT’ye ilişkin puanları daha yüksektir (t=5.95, p<.001). Zayıf olan öğrencilerin de YTT’ye ilişkin puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir (t=2.50, p<.001). Ancak spor yapma, aile bireylerinde ruhsal rahatsızlık, ebeveynlerin alkol kullanımı ile öğrencilerin yeme tutumu testi puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır.

termektedir (Kagan ve Squires 1985, Erol ve ark 2000, Young ve ark. 2001, Erol, Toprak ve Yazıcı 2002). Ancak Tozzi ve arkadaşları (2003) anoreksik hastalarla yaptıkları çalışmada anoreksik hastaların 1/3’ünden fazlası yeme bozukluklarının gelişmesinde en önemli faktör olarak aile yapılarının bozuk olmasını göstermişlerdir. Araştırmamızdaki örneklem grubunun yeme bozukluğu tanısı konmamış öğrencilerden oluşması nedeniyle bahsedilen araştırma ile arasında fark-

lılıklar bulunmaktadır.

Çalışmada belirlenen değişkenlerle yeme tutumu testinden kesim puanı üzerinde alanlar ve almayanlar karşılaştırıldığında, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre yeme tutumu testinden daha yüksek puanlar almışlardır. Elde edilen bu bulgu literatürle paralellik göstermektedir (Smead ve Richert 1990, Collins 1991, Turnbull ve ark. 1996, Wood ve ark. 1996, Lindberg ve

Tablo 3. Yaş, Ailenin Gelir Düzeyi, Alınan Harçlık Miktarı ve Yaşanılan Yer Değişkenlerine Göre Yeme Tutumu Testi Ortalama, Standart Sapma ve F değeri.

Değişkenler	Gruplar	n	x	s	F
Yaş	21 yaş ve altı	44	1.77	.42	5.98***
	22	104	1.71	.45	
	23	34	1.55	.50	
	24 yaş ve üzeri	20	1.30	.47	
Yaşanılan yer	1	53	1.71	.50	
	2	4	1.75	.49	
	3	89	1.58	.51	
	4	10	1.60	.44	
	5	46	1.73	1.15	
	.45				
Ailenin gelir düzeyi	Çok İyi	11	1.54	.52	.95
	İyi	45	1.73	.44	
	Orta	116	1.66	.47	
	Ortanın Altı	30	1.56	.50	
Harçlık miktarı	Çok Yetersiz	20	1.60	.50	.98
	Biraz yeterli	122	1.70	.45	
	Yeterli	48	1.58	.49	
	Çok yeterli	12	1.65	.51	

* P<.05, **P<.01, ***P<.001

Tablo 3'de de görüldüğü gibi yaş değişkenine göre yeme tutumu testinden (testin değerlendirilmesinde 30 puan kesim noktası olarak kabul edilmiştir) alınan puan ortalamalarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan Scheffe testine göre örneklem yaşları arttıkça YTT'ye ilişkin puan ortalamaları azalmaktadır [F(2,202)= 5.98, p<.001]. Ancak ailenin gelir düzeyi, alınan harçlık miktarı, yaşanılan yer ile YTT'den alınan puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır.

Hjern 2003, Zaimin ve ark. 2004). Araştırmaya katılan kızların %78'i yeme tutumu testinden kesim noktası üzerinde puan alırken İzmir, Erman, Canat'ın (1994) yapmış olduğu bir araştırmada bu oranın %9.9 olduğu belirtilmektedir. Araştırmanın yapılmış olduğu yıllar dikkate alındığında, gençlerin anoreksik yeme tutumlarında zaman içerisinde bir artış olmuş olabileceği söylenebilir. Ayrıca yeme tutumu testinden kızlar erkeklerle göre iki kat daha fazla yüksek puan almışlardır. Nelson ve Honore (1999) tarafından yapılan araştırmada da benzer oranlar elde edilmiştir.

Çalışmada ele alınan ve yeme tutumları ile arasında anlamlı bir farklılık olan diğer bir değişken yaştır. Araştırmada yaş arttıkça yeme tutumu testinden alınan puan ortalamalarının azaldığı belirlenmiştir. Calam ve arkadaşları (1989) tarafından yapılan araştırmada da yaş ile yeme tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Aynı araştırmada özellikle 21-22 yaşlarındaki gençlerin 24-25 yaş grubundakilere göre yeme davranışıyla ilgili daha sık problem yaşadığı belirtilmektedir.

Yeme tutumları ile arasında anlamlı bir farklılık bulunan son değişken ise vücut kütle indeksidir. Yeme tutumu testinden yüksek puan alanların normalden

zayıf oldukları görülmektedir. Söz konusu bu bulgu Robin ve arkadaşlarının (1998) anoreksiklerin değerlendirilmesinde vücut kütle indeksinin de dikkate alınması gerektiğini belirten bilgiyle paralellik göstermektedir. Literatürde de vücut kütle indeksi ile yeme tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirten çok sayıda araştırma yer almaktadır (Coners ve ark. 1997, Moore ve Keel 2003).

Bu araştırmada yaşanılan yer, gelir düzeyi, harçlık miktarı, düzenli olarak spor yapma ebeveynlerin alkol kullanması, aile bireyleri arasında ruhsal rahatsızlık değişkenlerine göre yeme tutumları açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak, profesyonel olarak bir sporla uğraşmanın (Anafarta 2000), ebeveynlerin alkol kullanmasının (Brookings ve Wilson 1994), aile bireyleri arasında ruhsal rahatsızlık olmasının (Steiger ve ark. 1996, Nielsen 2000) anoreksik yeme tutumları açısından önemli risk faktörleri olduğu bilinmektedir. Araştırmamızda yukarıda bahsedilen değişkenlerle ilgili olumlu cevap verenlerin oranının genel gruba göre çok düşük olmasının bu farklılığa neden olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda da sosyo-ekonomik düzeyle yeme tutumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Elde edilen bu bulgu literatürde yer alan bazı araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (Altuğ ve ark. 2000, Wang ve ark. 2004). Ancak bir grup araştırma alt ve orta sosyo-ekonomik düzeyin üst sosyo-ekonomik düzeye göre daha fazla risk taşıdığını belirtirken (İzmir ve ark. 1994), anoreksiya nervozanın üst sosyo-ekonomik düzeyde daha sık görüldüğünü belirten araştırma bulgularına da rastlanmaktadır (McClelland ve Crisp 2001, Wardle ve ark. 2004) Sonuç olarak literatürde de yeme bozukluğunun yüksek veya düşük sosyo-ekonomik düzeyle ilgili olabileceği öne sürülmüşse de bu konu kesinlik kazanmış değildir (Rastam ve Gilberg 1991, Roijen 1992, Akt: Demir ve ark. 1998).

Araştırmamızda öğrencilerin harçlık miktarı ile yeme tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamasıyla birlikte Demir ve arkadaşları (1998) yaptıkları çalışmada yeme bozukluğu tanısı almış olgu gurubunun haftalık harçlık miktarlarının daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Buradaki farklılığında çalışılan örneklem gruplarının farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızın sonucunda kızların yeme tutumu testinden daha yüksek puanları aldığı, yaşla birlikte yeme tutumlarının değişiklik gösterdiği, vücut kütle indeksi ile yeme tutumları arasında ters orantılı bir ilişki olduğu görülmüş ve anoreksiya nervozanın görülme sıklığının batı ülkelerinden daha yüksek sonucuna varılmıştır. Gençlerde patolojik yeme tutumlarının çok yaygın olması nedeniyle konuyla ilgili önleyici çalışmalara gereksinim duyulmaktadır. Araştırma da dikkati çeken bir bulgu, âilenin işlevselliği ile yeme tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasına rağmen yurt dışında yapılan bazı çalışmalar âilenin işlevsel olmamasını bir risk faktörü olarak ele almaktadır. Bu nedenle konuyla ilgili hem boylamsal çalışmaların hem de daha geniş örneklem grupları üzerinde daha fazla sayıda değişken ile araştırmalar yapılmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda elde edilen bulguların nedensel sonuçlar olmaktan çok ilişkisel sonuçlar olması ve araştırmada kendini değerlendirme araçları kullanılmış olması çalışmamızın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

KAYNAKLAR

Altuğ A, Elal G, Slade P, et al. (2000) The eating attitudes (EAT) in Turkish university students: relationship with sociodemographic, social and individual variables. *Eating Weight Dis*; 5: 152-160.

Amerikan Psikiyatri Birliği (1994) *Mental Bozuklukların Tanısal*

ve Sayımsal El Kitabı, Dördüncü Baskı, (DSM-IV) (Köroğlu E, çeviri editörü) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Anafarta M (2000) Pathological Eating Attitudes and Their Predictors Among Turkish Adolescents: Dancers vs. Non-Dancers. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Brookings JB, Wilson JF (1994) Personality and family-environment predictors of self-reported eating attitudes and behaviors. *J Personality Assess*; 63: 313-326.

Brotman AV, Herzog DB (1990) *Eating Disorders*. S.E. Hyman ve M.A. Jenike'in edit ettiği *Manual of Clinical Problems in Psychiatry*, Boston/Toronto/London: Little, Brown and Company.

Bonne O, Lahat S, Kfir R, et al. (2003) Parent-daughters discrepancies in perception of family function in bulimia nervosa. *Psychiatry* 66: 244-254.

Bulik CM (2002) Eating disorders in adolescents and young adults. *Child Adolesc Psychiatric Clin N Am*; 11: 201-218.

Calam R, Waller G, Slade P ve ark. (1989). Eating disorders and perceived relationships with parents. *Int J Eat Dis*; 9: 479-485.

Collins ME (1991) Body figure perceptions and preferences among preadolescent children. *Int J Eat Dis*; 10: 199-208

Coners H, Remschmidt H, Hebebrand J (1999) The relationship between premorbid body weight, weight loss, and weight at referral in adolescent patients with anorexia nervosa. *Int J Eat Dis*; 26: 171-178.

Crowther J H, Kichler JC, Sherwood NE, et al. (2002) The role of familial factors in bulimia nervosa. *Eat Dis*; 10: 141-151.

Demir T, Eralp-Demir, Kayaalp ML ve ark. (1998) Yeme bozukluğu olan ergenlerin sosyo-demografik, ailesel ve kişisel özellikleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 9: 257-264.

Erol A, Yazıcı F, Erol S, ve ark. (2000) Anoreksiya nervozada belirtirli şiddetini yordayıcı olarak aile işlevselliği ve benlik saygısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 11: 17-22.

Erol A, Toprak G, Yazıcı F (2002) Üniversite öğrencisi kadınlarda yeme bozukluğu ve genel psikolojik belirtileri yordayan etkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 13: 48-57

Fonseca H, Ireland M, Resnick MD (2002) "Familial correlates of extreme weight control behaviors among adolescents". *Int J Eat Dis*; 32: 441-448.

Gual P, Gaspar P, Martinez-Gonzales MA et al. (2002) Self-esteem, personality, and eating disorders: baseline assesment of prospective population-based cohort. *Int J Eat Dis*; 31: 261-273.

Gülerce A (1996). Türkiye'de Ailelerin Psikolojik Örüntüleri. İstanbul Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Hoek WH, Hoeken D (2003). Review of the prevalence and incidence of eating disorders. *Int J Eat Dis*; 34: 383-396.

Jimerson SR, Pavelski R, Orliss M (2002). *Helping Children With Eating Disorders: Quessential Research on Etiology, Prevention, Assesment, and Treatment*. J. Sandoval'ın edit ettiği *Handbook of Crisis Counseling, Intervention, and Prevention in The Schools*, Second edition. Lawrence Erlbaum Associates.

İzmir M, Erman H, Canat S (1994) Ankara'da üç değişik okulda uygulanan yeme tutumu testi sonuçlarının değerlendirilmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 1: 70-74.

Kagan DM, Squires RL (1985). Family cohesion, family adaptability, and eating behaviors among college students. *Int J Eat Dis*; 4: 267-279.

Korkut F (2004) *Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik*

- Danışma. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Lattimore PJ, Wagner H, Gowers S (2000) Conflict avoidance in anorexia nervosa: an observational study of mothers and daughters. *European Eat Dis; Review*, 8.
- Lindberg L, Hjern A (2003) Risk factors for anorexia nervosa: a national cohort study. *J Eat Dis*; 34: 397-408.
- McClelland L, Crisp A (2001) Anorexia nervosa and social class. *Int J Eat Dis*; 29: 150-156.
- McDermott BM, Harris, C, Gibbon, P (2002) Individual psychotherapy for children and adolescents with an eating disorder from historical precedent toward evidence-based practice. *Child Adolesc Psychiatric Clin N Am*; 11: 311-329.
- Moore F, Keek PK (2003). Influence of sexual orientation and age on disordered eating attitudes and behaviors in women. *Int J Eat Dis*; 34 (3): 370-394.
- Morley JE, Blundell JE (1988). The neurobiological basis of eating disorders: Some formulations. *Bio Psychiatry*; 23: 53-78.
- Nelson WL, Honore M (1999) Anorexic eating attitudes and behaviors of male and female college students. *Adolescence*; 34: 621-633.
- Nielsen L (2000) Black undergraduate and white undergraduate eating disorders and related attitudes. *College Student Journal*; 34: 353-369.
- Powers PS, Santana CA (2002) Childhood and adolescent anorexia nervosa. *Child Adolesc Psychiatric Clin N Am*; 11: 219-235.
- Ricciardelli LA, McCabe MP (2003) "Sociocultural and individual influences on muscle gain and weight loss strategies among adolescent boys and girls". *Psychology In The Schools*, 40 (2).
- Robin AL, Gilroy M, Dennis AB (1998) "Treatment of eating disorders in children and adolescents". *Clinical Psychology Review* 18 (4).
- Savaşır I, Erol N (1989) Yeme tutumu testi: Anoreksiya nervoza belirtileri indeksi. *Psikoloji Dergisi*; 7: 19-24.
- Smead VS, Richert AJ (1990). Eating attitudes test factors in an unselected undergraduate population. *Int J Eat Dis*; 9: 211-215.
- Steiger H, Stotland S, Trottier J et al. (1996) Familial eating concerns and psychopathological traits: causal implications of transgenerational effects. *Int J Eat Dis*; 19: 147-157.
- Tozzi F, Sullivan PF, Fear JL et al. (2003) Causes and recovery in anorexia nervosa: the patients perspective. *Int J Eat Dis*; 34: 143-154.
- Turnbull S, Ward A, Treasure J et al. (1996) The demand for eating disorder care: an epidemiological study using the general practise research database. *Br J Psychiatry*, 169: 705-712.
- Waller G, Slade P, Calam R (1990). Who knows best? Family interaction and eating disorders. *British Journal of Psychiatry*; 156: 546-550.
- Wang Z, Byrne NM, Kenardy JA, et al. (2004) Influences of ethnicity and socioeconomic status on the body dissatisfaction and eating behaviour of Australian children and adolescents. *Eating Dis*.
- Wardle J, Robb KA, Johnson F, et al. (2004) Socioeconomic variation in attitudes to eating and weight in female adolescents. *Health psychology*, 23: 275-282.
- Wood KC, Becker JA Thompson JK (1996) Body image dissatisfaction in preadolescent children. *Applied Develop Psychol*; 17: 85-100
- Young EA, McFatter R. Clopton JR (2001). Family functioning, peer influence, and media influence as predictors of bulimic behavior. *Eat Behav*; 2: 323-337.
- Young EA, Clopton JR, Bleckley MK (2004) Perfectionism, low-self-esteem, and family factors as predictors of bulimic behavior. *Eat Behav*; 5: 273-283.
- Zaimin W, Nuala MB, Justin AK et al. (2004) Influences of ethnicity and socioeconomic status on the body dissatisfaction and eating behaviour of Australian children and adolescents. *Eat Behav*.